

אור החיים

עונג שבת

פרשת בא | מס' 15

מתרץ רבינו הקדוש על פי מה שאמרו חכמינו ז"ל (תנחומא תרומה ג) על הפסוק (להלן כה ב) **וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה** שלכאורה תיבת 'לי' מיותרת, אלא שבזה רצה הקדוש ברוך הוא לומר קחו אותי עמכם, שתיבת 'לי' פירושה 'אותי', שהקב"ה ביקש מעם ישראל לאחר שלקחו את התורה בהר סיני אליהם, שיקחו כביכול גם אותו עמהם, על ידי שהוא ישרה שכינתו בתוכם בהקמת המשכן.

ואומר רבינו שכן אפשר לפרש בפסוק אצלינו **וַיִּקְחוּ לָהֶם** לצד כי זו המצווה הראשונה שעם ישראל נצטוו בה (כמבואר ברש"י הראשון על פרשת בראשית), הודיע להם ה' כי כל איש שעושה את המצווה הוא ישרה עליו את שכינתו, בסוד (דברים כח י) 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך' שה' שורה עליו ממש, וכן אפשר לפרש על פי תיקוני הזוהר (תיקון כט ג.ג.) שתיבת **'מצוה'** יש בה שם הוי"ה ברוך הוא, חצי בא"ת ב"ש שאות מ' מתחלפת באות י', ואות צ' מתחלפת באות ה', והחצי השני כפשוטו אות ו' ואות ה', וביחד יוצא שם הוי"ה במלואו. וזה מה שאמר הכתוב: **וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ**, פירוש על דרך מה שאמרו בגמרא (סוטה מב:): שאין **'איש'** אלא הקב"ה.

ומסיים רבינו בלשון קודשו 'כי במצוה זו יקחו להם לקיחה גדולה ועצומה, והיא איש, שהוא אלוקינו מלכנו', עד כאן לשונו הטהורה. ומכאן אפשר ללמוד לכל המצוות.

{ בא פרק יב פסוק ג }

כיצד היתה הריגת הבכורות במצרים

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה פֹּה אָמַר ה' פְּחַצַּת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם: וַיִּמַּת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרִעָה הַיָּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשֹּׁפֵחָ אֲשֶׁר אַחַר הָרְחִימִים וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה:

שואל רבינו הקדוש, מדוע לא אמר הכתוב 'והרגתי' כל בכור בארץ מצרים, שהוא לשון מדוקדק יותר, שהלשון **'ומת'** משמע שמעצמו מת ולא שה' הרגו?

מתרץ רבינו הקדוש, על פי מה שיש לדקדק בדברי רבותינו ז"ל בכמה מקומות בש"ס שאמרו 'היב ביה עיניה וקטליה' [נתן בו עיניו והרגו], או 'נתן בו עיניו ועשאו גל של עצמות'. והדבר צריך ביאור, איך יתכן שתהיה ראיית הצדיק לרעה, והרי הכתוב משבח את מי שעניו טובה ומביא טובה וברכה בראיית עינו, וכמו שנאמר (במשלי כב ט): "טוב עין הוא יבורך". ורק ברשעים מצאנו שהם מזיקים בראיית עיניהם, וכמו שאמר רשב"י בזהר הקדוש (ח"ג ר"א): על בלעם שהיתה עינו רעה, וכל מקום שהיה מסתכל בעיניו היה מקולל. וכלשונו הטהורה: 'בלעם הוה רע עין, דלא אישתכח רע עין בעלמא כוותיה, דכלל אתר דהוה מסתכל בעינוי הוה מתלטייא'. וכן אמר (ח"א סח:): שהמזיק

'טעם שמניחים תפילין ביד שמאל ולא ביד ימין'

וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה וְלְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם:

רבותינו ז"ל דרשו במסכת מנחות (לז.) מהייתור של האות ה' שבמילת **"יְדְכָה"** (שהרי לכאורה היה צריך לכתוב 'ידך'), למדים שצריך להניח את התפילין על היד הכהה-דהיינו החלשה יותר, שהיא היד השמאלית.

ושואל רבינו הקדוש, מדוע נשתנתה מצוה זו מכל המצוות, שבכל המצוות ראינו שיש חשיבות דווקא ליד ימין, כגון בזימון על הכוס, בקידוש והבדלה, ובענין לבישת המנעלים, שמקדימין ללבוש את של ימין תחילה, וכן כל העבודות של בית המקדש נעשות בימין דווקא, שהיא החשובה והמעולה, ומדוע כאן נתנו חשיבות לשמאל דווקא?

ובאמת שרבותינו בעצמם עמדו על זה, ופירשו שהטעם משום דכתיב (בדברים יא יח): **וְשָׂמַתָּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לְבָבְכֶם**, ולמדנו מכאן שצריך שתהיה השימה כנגד הלב, שהוא בצד שמאל.

ורבינו הקדוש מביא שאפשר להוסיף על דבריהם 'בטוב טעם': כי הכתוב עצמו מפרש כאן טעמו, והוא, שידוע שיש אצל הקב"ה במדותיו שתי בחינות, האחת נקראת 'יד הגדולה', והאחת נקראת 'יד החזקה'. וכמו שנאמר (דה"א א' כט יא) 'לך ה' הגדולה והגבורה', וה'יד הגדולה' היא צד הימין של החסד, וה'יד החזקה' היא צד שמאל של הגבורה, כמבואר בזהר הקדוש (ח"ג רפג.). וכשמשיע ה' טוב לעמו, השפע יורד באמצעות היד הגדולה של החסד. וכשמשלם רע לעוברי רצונו, משלם אותו דרך היד החזקה של הגבורה. וכשהוציא הקב"ה את עם ישראל ממצרים, והוצרך להכות במצרים, השתמש באמצעות ה'יד החזקה', וכמו שדרשו רבותינו ז"ל "וביד חזקה" - זו הדבר. ומסביר רבינו הקדוש שלכן אמר הכתוב: **וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה** שהיא היד השמאלית, כִּי **'בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם** שב'יד החזקה' השתמש ה' להכות בה את מצרים ולהוציאנו משם, וזכר לזה אנו מניחים גם כן את התפילין - שבאו לזכר יציאת מצרים - על היד השמאלית.

{ בא פרק יג פסוק טז }

'על ידי עשיית המצווה לוקח את הקב"ה עמו'

דְּבָרוֹ אֵל כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אֲבֹתָהּ שֶׁה לְבֵיתָ:

שואל רבינו הקדוש לכאורה תיבת **'להם'** ותיבת **'איש'** מיותרות, שהרי יכול הכתוב לומר כך: **וַיִּקְחוּ שָׂה לְבֵית אֲבֹתָהּ שֶׁה לְבֵיתָ!**

בעינו נקרא 'חלק רע'. ואיך יתייחס הדבר הזה לצדיקים קדושי עליון. ועוד קשה, מהו הלשון 'נתן' בו עיניו שאמרו חז"ל, ולכאורה היה צריך לומר 'דאה' בו בעיניו ועשאו גל של עצמות'.

ומבאר רבינו הקדוש את העניין על פי שתי הקדמות נפלאות שמקדים לנו, והן: א', שידוע ככל הקליפות וחלק הרע שבעולם אין להם שום חיות מצד עצמם, וצריכים הם לאיזה חלק כל שהוא מן הטוב שיעמיד אותם ויקיימם, כי הטוב נקרא 'חיים' והרע נקרא 'מוות'. ב', שמקור הקדושה שואף תמיד לקחת ולשאוב בחזרה את כל החלקים הטובים הללו, שהם חלקי הקדושה שנתפזרו ונלקחו ממנו ונשבו בידי הקליפות. ולכן על ידי עסק התורה הקדושה שנעשה בידי נשמות עם ישראל, מחזירים בחזרה את כל הניצוצות של הקדושה שנשבו בידי הקליפות, שעלי ידי כך יישאבו החלקים השבויים בחזרה אל מקור הקדושה. ופעולה זו בדיוק עושים הצדיקים בהביטם על הרשעים, שמה שאמרו חז"ל 'נתן בו עינו', אין הכוונה ל'ראיה הגשמית' אלא ל'ראיה הרוחנית', שהצדיקים נותנים את 'עין שכלם' הדק לתוך פנימיות נפש הרשע שעומד מולם, ובאמצעות ראיה זו נשאב החלק הטוב שברשעים אל הצדיק - ממש כמו אבן המגנט אל הברזל. [וה' עשה כמה דמיונות בעולם כגון את המגנט כדי שמתוך זה יבין האדם ויאמין בענין הזה]. וממילא ברגע

'ששאב' הצדיק אליו את חלק הטוב שברשע, מיד ימות הרשע, כי כאמור חלק הרע אין לו שום חיות בלעדי הקדושה, ובהלקח ממנו רוח החיות שבו הרי הוא מת ממילא.

ולפי זה מבאר רבינו הקדוש את הפסוק הנזכר בפרשתנו, שמיתת הבכורות של המצרים על ידי הקב"ה היתה גם כן באופן זה בדיוק. שהקב"ה עבר בארץ מצרים, וכלשון הכתוב: **כַּחצַת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם**, ותיכף ומיד נשאבו אליו כל ניצוצות הקדושה שנמצאים בתוך קליפת 'בכורי מצרים', כטבע הטוב שהוא נמשך למקור הקדושה וכנ"ל, וממילא **ומת כל בכור בארץ מצרים** מאליו. וכנותנית עין הצדיקים ברשעים.

ובזה מסביר רבינו גם כן מה שאמרו רבותינו ז"ל (סוכה נב). שלעתיד לבא יביא הקב"ה את הס"מ וישחטנו במעמד הצדיקים והרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, וכולם יבכו, הצדיקים בוכים ואומרים איך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, והרשעים בוכים ואומרים איך לא כבשנו את חוט השערה הזה. ושואל רבינו לכאורה מה שייך אצל הס"מ שהוא מלאך עניין של שחיטה? אבל לפי האמור העניין הוא שהקב"ה יקח את חיות הטוב שנמצא בקליפת הס"מ, וממילא יבטל הס"מ מאליו, וזוהי שחיטתו.

{ בא פרק יא פסוקים ד ה }

שיעור בציון רבנו האור החיים הק': יד ההשגחה!

שלום וברכה רציתי לשתף אתכם בסיפור הנס שקרה לי בזכותו הגדולה של ה"אור החיים הקדוש".

אני בחורה צעירה בת 27, שומרת מסורת, וברוך ה' לא חסר לי דבר מכל הבחינות. רק דבר אחד והוא למעשה המרכיב העיקרי בחיים, להקים בית בישראל, עדיין לא זכיתי. החברות שלי בזו אחר זו מתחתנות ומקימות משפחה, יולדות ילדים ואני נשארת באותו הסטטוס, רווקה. לבד. שנה אחר שנה עוברת ואני עדיין מחכה לישועה.

ערב אחד חברה שלי מתקשרת אלי ומציעה לי להצטרף איתה לנסיעה לציונו של ה"אור החיים הקדוש" בהר הזיתים שבירושלים. אמרתי לה אין בעיה מחר אחכה לך בתחנת האוטובוס לירושלים ונסע יחד. וכך היה, נפגשנו למחרת בבוקר בתחנה, עלינו יחד על האוטובוס לירושלים ומשם לקחנו נהג מונית שלקח אותנו עד לציון הקדוש. בדרך הנהג מונית סיפר שהוא מסיע הרבה אנשים לציון של האור החיים הקדוש ואנשים מספרים לו שראו ישועות גדולות. ההתרגשות לזכות להגיע לציון הקדוש הייתה גדולה, לא ניתן להסביר במילים, קדושה רבה אופפת את המקום הקדוש ששוכן למרגלות הכותל המערבי שריד בית מקדשינו.

אותו היום היה ראש חודש כסלו, התפללתי מעומק הלב והנשמה, שאזכה לישועה ואמצא את הזיווג שלי במהרה ואזכה להקים את ביתי בקרוב. באותה תקופה הייתי משתפת בשיעור קבוע בימי שני, והנה באותו שבוע ה' יתברך זימן שאגיע לשיעור ביום שלישי, כי לא הסתדר לי להגיע כהרגלי ביום שני. לאחר השיעור ניגשה אלי אחת הנשים והציעה לי שידוך, החלפנו פרטים, וברוך ה' השידוך התקדם יפה ולאחר מספר חודשים זכינו להינשא. וראיתי בחוש את יד ההשגחה העליונה שלאחר התפילה בציונו של ה"אור החיים הקדוש", סידר הקדוש ברוך הוא שבאותו שבוע אגיע לשיעור ביום שלישי, שלא כמנהגי, ואפגוש את אותה אשה שהציעה לי את השידוך, שהיום הוא בעלי.

{ סיפורי ישועות שהגיעו למערכת }

הודעה חשובה! דרושים מפיצים לעלון לכל חלקי הארץ, לפרטים: 052-7149157

לקבלת העלון במייל: oh613000@gmail.com

העלון מוקדש-לרפואת שמעון בן ספיר שרה, ספיר שרה בת גנית, אברהם בן מרים, חנה בת גרציה, מיכאל בן כרוריה שרה, שמעון בן לבנה, שירה בת ספיר שרה, אלישבע בת אביגיל, מרים בת גלדים, צביקה בן מרים, דוד בן גרציה, יצחק בן רחל, אסתר בת עזיה, אילנית בת תמר, תמר בת חיים, מעיין בת אפרת רחל, שלמה בן רויטל, מיכל בת יפה, אביגיל בת מיכל, מיכאל בן מיכל ומשפחתם, יעל בת מול, יעקב חיים בן יעל, י' בן א', הודסה בת הילה, שבתי בן סולטנה. לזיווג הנזון ישראל בת גנית, אפרת בת תמר, יעקב חיים בן יעל, יפית נועה בת יעל, קרן זיווה, אוסנת, חני, בנות ציפורה, אריאל בן ציפורה, זרע בר קיימא לעמינדב בן אביעד. להצלחה בכל ליהודה אילה אהרון שמעון ותמר-עובדיה, יוחאי בן שושנה, אורית צביה בת דבורה, יצחק בן אוסנת, יוסף נעים וכל בני ביתו, דוד זינגר בן תומה, גר בן ענת ענת וכל בני ביתו, זכריה בן שרה ובני ביתו, אלעזר בן חגית, שלמה ותמר והילדים, אברהם בן עליזה ודבורה בת לילי ושיצליחו במשפט. לע"נ הרב שמעון בן אסתר זצ"ל, חיים יעיש בן עישה, מרים בת מול מסעודה, גרציה בת רחל, סמדר שמחה בת רות, אילנה בת רינה, שמעון בן לאוני, מיה בת שושנה, חיה בת גניה, יחזקאל בן מרים, יוסף בן מסעודה, דניאל בן רחל, ליאורה בת רחל, משה בן עליזה, חיים בן דורה, שרה בת רחל.

לידיעת הציבור מתקיים שיעור באור החיים הקדוש בכותל המערבי * מפי הרב אריה וינגרטן שליט"א בליל שישי בשעה 9:20 כולם מוזמנים.

קריאת קודש
אליך קורא יקר, עקב הביקוש הרב לעלון 'אור החיים-עונג שבת' בכל הארץ, ואין הקומץ משיבע את הארי, מחמת שהעלויות רבות. לכן יצאנו בזכות לשותפות בעלון הן בהדפסה והן בהפצה.
לפרטים 0527149157
ניתן להקדיש לע"נ לרפואה ולהצלחה.

תרצה לפתוח שיעור "אור החיים" בשיבתך?

נשמח לסייע לך: 052-7636252

